

สำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตศึกษา 2

นางสาววินัย ทะสติกัย

004742

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

A SURVEY OF ACTUAL PERFORMANCE OF
EDUCATIONAL SUPERVISION IN ELEMENTARY SCHOOLS
IN EDUCATIONAL REGION II

Miss Winie Tasatit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สำนักรวบรวมปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตศึกษา 2

โดย นางสาววินัย ทะสติกย์

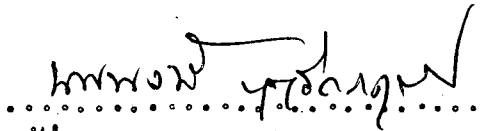
ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

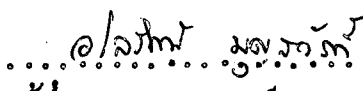
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลชัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุญมี เพลรชอด)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนประถมศึกษาในเขตศึกษา 2

ชื่อบัณฑิต นางสาว วินัย ทะสติกย์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2521

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา ในเขตศึกษา 2
2. เพื่อศึกษาโครงการและกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในโรงเรียนประถมศึกษา ใน
เขตศึกษา 2
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา ในเขตศึกษา 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครู
โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตศึกษา 2 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล และองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวกใต้โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งสิ้น 44 โรงเรียน และสุ่มจำนวนประชากรโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก ได้ตัวอย่าง
 ประชากรทั้งสิ้น 662 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 155 คน และครูผู้สอน
 จำนวน 507 ได้รับแบบสอบถามคืน 607 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.69 เป็นคำตอบของ
 ผู้บริหารโรงเรียน 146 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.19 และเป็นคำตอบของครูผู้สอน
 461 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.92

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า
 และแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
 ค่าอัตราส่วนวิกฤต

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติในคานกระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถม-
 ศึกษาโดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติใน
 คานนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย

2. การปฏิบัติคานโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 ประถมศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นขัดแย้งกันโดยผู้บริหาร
 โรงเรียนมีความเห็นว่า การปฏิบัติในคานนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครูมีความเห็นว่า การ
 ปฏิบัติในคานนี้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนมี
 ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งได้แก่การปฏิบัติในคานกิจกรรม
 การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร การปฏิบัติในคานการส่งเสริมวิชาการแก่ครูและ
 การปฏิบัติในคานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนในคานที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิด
 เห็นขัดแย้งกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า การปฏิบัติในคานนี้อยู่ใน
 เกณฑ์น้อย แต่ครูมีความเห็นว่า การปฏิบัติในคานนี้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติในคาน
 การนิเทศการสอนและการปฏิบัติงานนิเทศในภาพการประเมินผล และยังมีอีกคานหนึ่ง

ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์มาก แต่ครูมีความเห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งได้แก่การปฏิบัติในด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและห้องสมุด

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นตรงกันว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากในด้านขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ขาดแคลนวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญทาง การนิเทศการศึกษา ขาดแรงสนับสนุนจากหน่วยงานเจตังกัด และขาดตัวบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียนโดยตรง เพราะมีงานล้นมืออยู่แล้ว

under the auspices of the General Education Department, the Municipality, and the Provincial Administrative Organization. There were altogether 44 schools with a total sample of 662. A total of 662 questionnaires were sent out and 607 questionnaires or 91.69 percent were returned. Data were analyzed by using percentage, arithmetic mean, standard deviation and Z-test.

The Research Results

1. The Administrators and teachers agreed that there was little performance in supervisory procession in elementary schools.

2. The administrators disagreed with the teachers about the performance of supervisory projects in elementary schools. The administrators rated the performance as little but the teachers rated it as the least.

3. The administrators and teachers agreed in rating the performance of supervisory activities for curriculum development, academic promotion for teachers, and extra curriculum as little. The administrators disagreed with the teachers about the performance in supervisory teaching and in evaluation; the administrators rated the performance as little but the teachers rated it as the least. The administrators disagreed with the teachers about the performance in using visual aids, facilities and library; the teachers' rating was little but the administrators' rating was one scale

higher than the teachers'.

4. Concerning the problem of the supervisory administration in elementary schools; the administrators and teachers agreed that these problems dued to the lack of budget, equipment and materials, resource persons or experts, and the encouragement and support from the upper level concerned. The other problem was the lack of persons who will be responsible for the supervisory management in the elementary schools.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งได้ให้ความเอาใจใส่
ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเป็นที่เรียบร้อย ตลอดทั้ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เนรยอก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประไพตระกูล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพฑูริย์
ที่ใคร่กรุณาให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ศรีจันทร์ เทพรักษ อาจารย์แนม ชินพงศ์
อาจารย์ไพฑูริ์ แซ่เตียว และเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ตลอดทั้ง คุณแซมชอย
สนธิเดช ผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่ม

วินัย ทะสติกัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิจกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ท
	
บท	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	11
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	12
วิธีดำเนินการวิจัย	13
ลำดับขั้นในการเสนอขอมูล	14
2 รายงานหรือเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
การบริหาร	16
การบริหารการศึกษา	17
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	23
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา	26
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	27
หลักการนิเทศการศึกษา	30

สารบัญ (ต่อ)

บท

หน้า

งานหลักที่สำคัญของการนิเทศการศึกษา	36
เทคนิคที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา	38
กระบวนการในการนิเทศการศึกษา	44
การนิเทศภายในโรงเรียน	47
ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน	48
ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	48
บทบาทและหน้าที่ของ ุ้มนิเทศการศึกษา	50
กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	60
การวางแผนโครงการนิเทศการศึกษา	62
กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	65
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้	68
3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	81
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	81
การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	87
แบบสอบถามฉบับจริง	87
การรวบรวมข้อมูล	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
4 วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	93
การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ออบแบบสอบถาม	93

สารบัญ (ต่อ)

บท

หน้า

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติ ในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ..	106
การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการ นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา	137
การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาและ อุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา	174
การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัด การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา	181
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ	187
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	187
วิธีดำเนินการวิจัย	187
สรุปผลการวิจัย	190
การอภิปรายและขอเสนอแนะ	197
ขอเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	207
บรรณานุกรม	208
ภาคผนวก	214
ประวัติผู้เขียน	254

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสังกัด	83
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จากกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามสังกัด	89
3	จำนวนผู้บริหารโรงเรียนแต่ละสังกัดจำแนกตามเพศ	94
4	อายุของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	95
5	อายุราชการของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	96
6	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	97
7	วุฒิสถุที่สุดของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	99
8	จำนวนครูแต่ละสังกัดจำแนกตามเพศ	101
9	อายุของครูจำแนกตามสังกัด	102
10	อายุราชการของครูจำแนกตามสังกัด	103
11	วุฒิสถุที่สุดของครูจำแนกตามสังกัด	104
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับการบริหารในการจัดการนเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	106
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการนเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	113
14	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	116

๑
รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติในด้านการนิเทศการสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสังกัด	120
16	คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมทางวิชาการแก่ครูตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	124
17	คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	128
18	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและห้องสมุด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	131
19	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางด้านการประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด	134
20	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายชื่อเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามสังกัด	137
21	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายชื่อเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามสังกัด	143

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสังกัด 147
23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับการปฏิบัติในด้านการนิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสังกัด 150
24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับปฏิบัติทางการส่งเสริมทางวิชาการแก่ครูตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสังกัด 155
25	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับปฏิบัติที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสังกัด 158
26	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและห้องสมุดตามความคิดเห็น ของครูจำแนกตามสังกัด 161
27	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นรายข้อเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางการประเมินผลตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสังกัด 164
28	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนระหว่างสังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเรื่องการปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา 167

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
29	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูระหว่างสังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเรื่องการปฏิบัติในการจัดการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา	169
30	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูในสังกัด เดียวกันในเรื่องการปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	171
31	การยลแสดงถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนก ตามสังกัด	174
32	การยลแสดงถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามสังกัด	181